

Voorwoord

Vanaf de jaren zestig van de twintigste eeuw begon de roep om de stemmen uit het verleden aan te horen die vorige generaties historici hadden geweigerd te beluisteren steeds luider te klinken. De geschiedenis van de lagere sociale groepen, niet-westerse volkeren, vrouwen maar ook kinderen werd eindelijk object van serieuze historische studie. De geschiedenis van het kind werd een historische mode die zich tot ver in de jaren zeventig zou blijven manifesteren. Een sterke polemiek ontstond rond het werk van de Franse historicus Philippe Ariès, en later rond dat van de Engelman Lawrence Stone, over de relatie tussen ouders en kinderen in middeleeuwen en vroegmodern Europa. Konden preïndustriële ouders het zich veroorloven, gezien de hoge mate van kindersterfte die kenmerkend was voor het vroegmoderne demografische régime, om eveneel emotionele energie te investeren in hun kinderen als twintigste-eeuwse ouders? Waren de kindertijd als specifieke levensfase, het kind als een onschuldig, onbeschreven blad, culturele ‘uitvindingen’ van de negentiende-eeuwse Romantiek?

In de loop van de jaren tachtig begon de geschiedenis van het kind, evenals de sociale geschiedenis in bredere zin, steeds meer deel uit te maken van het belangstellingsveld van het historisch establishment. Nu, aan het begin van een nieuw millennium, wilde de redactie van *Groniek* eens nagaan wat er van het debat rond de geschiedenis van het kind is overgebleven. Tijdens de zoektocht naar auteurs bleek dat het onderzoeksgebied sterk versnipperd was geraakt; de historici die aandacht besteden aan aspecten van de geschiedenis van het kind doen dit veelal vanuit hun eigen, veilig afgeschermd niche binnen de geschiedwetenschap. De artikelen in deze *Groniek* reflecteren die ontwikkeling. Onze poging tot reanimatie van de geschiedenis van het kind heeft een bonte verzameling artikelen opgeleverd. Zo bespreekt Hugo Röling in zijn methodologisch getinte artikel de waarde van jeugdherinneringen als historische bron. Mediëviste Sophie Oosterwijk buigt zich over afbeeldingen van het kind in middeleeuwse kunstuitingen. Gretha Donker en Sjoerd Faber analyseren de rol van de kindermoord in het oeuvre van de negentiende-eeuwse auteur J.J. Cremer. Vincent Tassenaar gaat vervolgens in op de medische geschiedenis van de groeiproblemen van kinderen in Nederland sinds de negentiende eeuw.

De Canadese historica Annette Richardson onderzoekt tenslotte het disfunctioneren van het Nederlandse schoolstelsel tijdens de Duitse bezetting van 1940-45.

In het supplement ditmaal een interview met de inmiddels bekende ideeënhistoricus (en oud-*Groniek* redacteur) Luuk van Middelaar. Vervolgens bespreekt historicus Joop Koopmans zijn favoriete bron in de nieuwe rubriek 'Bronnen'. De rubriek 'Klassiekers' ontbreekt ditmaal helaas. Oscar Zoetman geeft in een recensie-artikel zijn mening over een congres over kosmopolitisme. Tenslotte besluit ook deze *Groniek* weer met een aantal boekbesprekingen. Wij wensen u veel leesplezier.

De redactie